

Таким чином, роль вищих навчальних закладів у забезпеченні післявоєнного розвитку нашої країни є різносторонньою. Вони сприяють економічному відродженню, соціальній єдності та примиренню, а також сприяють миру та стабільності. Міжнародне співробітництво та інноваційні підходи ще більше посилюють їх вплив. Оскільки наша країна буде продовжувати відбудовуватися та розвиватися після періодів конфлікту, вищі навчальні заклади залишаються ключовими рушійними силами прогресу, надаючи знання, навички та бачення, необхідні для світлого майбутнього.

Список літератури

Кузишин А. Просторова диференціація соціальної сфери: орієнтири повоєнної відбудови України. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. 2023. № 54(1). С. 57-68.

Куклін О., Азьмук Н., Дернова І. Концептуальні засади розвитку регіональних закладів освіти як стратегічний напрям повоєнного відновлення. Економіка та суспільство. 2022. № 43.

Писарчук О. В., Орел Ю. Л., Єжелій Ю. О. Особливості бюджетування грантових заявок: аналіз повоєнної відбудови української економіки. Scientific notes of Lviv University of Business and Law. 2023. № 37. С. 451-458.

Сич О., Пасінович І., Мицишин І. Імпакт-інвестиції для повоєнної ревіталізації міст України. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. 2023. № 81(2). С. 71-82.

Улітова Н. С.. Основні тенденції та процеси у справі відновлення діяльності закладів освіти в повоєнній Україні. Чорноморський літопис. 2012. № 6. С. 161-165.

УДК 378

Трифорова Анна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
в.о. завідувача кафедри романо-германської філології,
Маріупольський державний університет
a.rudnytska@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0426-2836>

СПІВПРАЦЯ МДУ З ІТАЛІЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ НА ШЛЯХУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

Майже одночасно із заснуванням Маріуполя у 1778 р. почали розвиватися економічні зв'язки міста з Італією. У період з кін. 18 – поч. 19 ст. торгові операції, пов'язані з експортом зерна з Маріуполя, здійснювались італійцями, які згодом стали проживати в місті. Здебільшого це були генуезці Сардинського королівства. Перші італійці почали проживати в Маріуполі у 20-х роках 19 ст. Італійська спільнота (родина Гольяні, Відовічі, Мембелі) мешкала у тій частині міста, яка згодом отримала назву вулиця Італійська.

Починаючи з 2003 р., у Маріупольському університеті було започатковане вивчення італійської мови завдяки підтримці цієї ініціативи з боку Посольства Італії в Україні, Італійського інституту культури в Києві та регіону Калабрія. Ми визначаємо два важливі етапи у розвитку італознавчих студій в МДУ: відкриття Італійського культурного центру на базі університету у 2008 р. та кафедри італійської філології у 2012 р. Італійську мову стали вивчати в межах рідкісних для України освітніх програм з італійської філології (Мова та література (італійська), Переклад (італійська), Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова). Італійська

мова стала вибірковою дисципліною для багатьох освітніх програм в університеті. Додаткові мовні компетентності розширюють конкурентні переваги наших випускників у майбутньому кар'єрному розвитку. До повномасштабного вторгнення Росії та окупації Маріуполя Італійський інститут культури в Києві та Посольство Італії в Україні визнали МДУ провідним центром з популяризації та розповсюдження італійської мови та культури на Сході України. До пандемії Covid Італійський інститут культури щороку організовував Всеукраїнську олімпіаду з італійської мови для всіх університетів України. Наші студенти завжди були серед переможців, а у 2019 р. під час останньої олімпіади, організованої в Україні, наша студентка Олександра Федотова посіла I місце.

Залучення МДУ до мережі центрів Італійського інституту культури в Україні дає можливість підвищення якості освіти, а також професійного рівня наших викладачів. Щороку Маріупольський університет долучається до Тижня італійської мови в світі, Тижня італійської кухні в світі, отримує інформацію про можливості нових партнерств, стажувань та стипендій для студентів. Завдяки цій співпраці у Маріуполі організовувались культурні та просвітницькі заходи: фестивалі барокової музики, виставки фоторобіт та живопису, презентації книжок та перекладів тощо. Бібліотека Італійського культурного центру регулярно поповнювалась рідкісною літературою для забезпечення навчального процесу і якісної підготовки студентів на базі кращого зарубіжного досвіду та методик навчання італійської мови та різних її аспектів (фонетика, лексикологія, стилістика, історія мови, лінгвокраїнознавство тощо.).

Щороку завдяки спільним заходам наші студенти можуть слухати лекції зарубіжних фахівців, брати участь у різноманітних майстер-класах, навіть із приготування італійських страв, презентувати свої проєкти та напрацювання, збагачувати власний досвід новими знаннями та знайомствами. Кожного року Тиждень італійської мови в світі присвячений певній актуальній темі сучасності. Наприклад, цього року центри з вивчення та розповсюдження італійської мови по всьому світу об'єднались в межах теми «Італійська мова та сталий розвиток». В Україні усі центри долучились до цікавих заходів, серед яких: дискусія «Переклад і соціолінгвістичний сталий розвиток: порівняння України та Італії» за участі директорки Італійського культурного центру ЛНУ імені Івана Франка Олени Горячук, відомих перекладачок Мар'яни Прокопович та Джованни Броджі, які займались перекладами творів Т. Шевченка та Л. Костенко італійською мовою. У МДУ відбулась лекція-дискусія з проф. Джанфранко Тамбуреллі, старшим дослідником Інституту міжнародного права Італійської національної ради з досліджень, професором екологічного права Римського університету Ла Сап'єнца. Під час заходу студенти дізнались про співробітництво Італії та України в галузі захисту довкілля та про спільні домовленості щодо відновлення українських екосистем, пошкоджених бойовими діями, підписані навесні 2023 року. Піднімались питання важливості екологічної освіти та відповідальності молоді, формування культури сортування сміття в Італії та Україні. Подібні заходи сприяють всебічному розвитку студентів, розумінню важливості їх ролі для еволюції суспільства.

Після повномасштабної війни італійські партнери активізували свої зусилля для допомоги українській академічній спільноті. На сьогодні більше 140 студентів продовжують вивчати італійську мову в МДУ. Завдяки спільній роботі Маріупольський університет отримав голос в італійському університетському середовищі та був залучений до важливих проєктів. Умови тимчасового переміщення ставлять перед університетом нові виклики і необхідність перегляду і модернізації освітніх програм відповідно до нових умов. Мессінський університет, з яким МДУ підписав угоду у 2006 р., активно підтримує наших викладачів і студентів. Завдяки тренувальному візиту, організованому у липні 2022 р. ми отримали можливість ознайомитись з освітньою програмою італійського університету «Іноземні мови та літератури: техніки лінгвістичної

медіації», зокрема з освітніми компонентами, результатами навчання, практиками, які пропонують студентам. Корисним став італійський досвід дистанційного навчання, який отримав розвиток під час пандемії в країні. Окрім цього наші викладачі змогли поділитися правдивою інформацією про окупацію Маріуполя та героїчне відновлення МДУ в Києві.

Римський університет Ла Сап'єнца в рамках проекту по створенню віртуального музею історій жінок у війні в межах ініціативи "Sapienza TEC (Training, Empowerment, Communication) Pro IV NAP of Italy Implementation the UNSC Res. 1325 Agenda" за фінансової підтримки МЗС Італії запросив нас до співпраці. Окрім історій з власного досвіду, якими ми змогли поділитися зі світом, цікавими та актуальними стали дискусії щодо зміни і трансформації ролі жінки під час війни на круглому столі «Жінки під час надзвичайної ситуації в Україні: між вразливістю та активною роллю», в якому взяв участь Посол Італії в Україні П'єр Франческо Дзадзо, представники академічної спільноти римського університету, відповідальні особи Червоного хреста, місії ОБСЄ тощо. Важливо, що ми змогли говорити не лише про жінок в освіті, а і про інші історії, у т.ч. жінок-полонених, жінок-військових тощо.

Римський університет Тор Вергата, з яким МДУ поновив угоду у 2018 р., запросив нас до співпраці в межах проекту з викладання італійської мови українським біженцям, які знаходяться в Італії та прагнуть інтегруватися в італійське суспільство та полегшити комунікацію. У межах проекту були підготовлені силабуси курсів рівнів А1 та А2, навчально-методичні матеріали, здійснювалось керівництво практикою італійських студентів, які виступали тьюторами в групах.

Римський цифровий університет Сап'єнца телематіка, з яким був підписаний меморандум про співпрацю у 2022 р., відкрив нашим студентам доступ до своїх електронних курсів. Це дає можливість кожному студенту вдосконалювати індивідуальну траєкторію навчання.

Таким чином, співпраця з італійськими партнерами допомагає у відновленні університету за такими основними напрямками: спільні проекти, гранти на підтримку академічної та студентської спільноти, допомога у реалізації освітніх програм (залучення зарубіжних фахівців та лекторів, обмін досвідом укладання освітніх програм), інформаційна підтримка (можливість говорити про злочини Росії та реальну ситуацію в Маріуполі після повномасштабного вторгнення), обмін напрацюваннями, презентація наукових досліджень (виступи наших та італійських дослідників під час різноманітних комунікативних заходів).

Список літератури

Італійський досвід для розвитку освітніх програм: враження від академічної мобільності в Мессінському університеті. URL : http://flf.mdu.in.ua/news/italijskij_dosvid_dlja_rozvitku_osvitnikh_program_vrazhennja_vid_akademichnoji_mobilnosti_v_messinskomu_universiteti/2022-08-21-363 (дата звернення: 24.11.23)

Кафедра романо-германської філології МДУ. URL : https://www.facebook.com/RomGermansk?locale=it_IT (дата звернення: 24.11.23)

Balabanov K. Le particolarità dello sviluppo internazionale con le università italiane: esperienza e prospettive, Atti della Accademia Peloritana dei Pericolanti. Classe di Scienze Giuridiche, Economiche e Politiche, 2007, Vol. 76, pp. 161 – 169. URL : <http://www-old.unime.it/relint/ateneistranieri/mariupol01.pdf> (дата звернення: 24.11.23)

Donne in emergenza in Ucraina: tra vulnerabilità e ruolo attivo. URL : <https://web.uniroma1.it/disp/archivionotizie/donne-emergenza-ucraina-tra-vulnerabilit-e-ruolo-attivo> (дата звернення: 24.11.23)

Tor Vergata per l'Ucraina, URL : <http://clici.uniroma2.it/tor-vergata-per-lucraina/> (дата звернення: 24.11.23)

УДК 371.014

Фунтікова Ольга,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет
chychriy@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4183-3263>

ЯКІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У МІЖНАРОДНИХ ПРАКТИЧНИХ ВИМІРАХ

Анотація. Охарактеризовано систему вимірювальних шкал для організації і проведення якості освітнього середовища для дітей дошкільного віку. Є інструменти кількісного та якісного вимірювання взаємодії вихователя і дитини, комунікаційного середовища, фізичної та когнітивної активності дитини протягом дня.

Проаналізовано міжнародні методики з оцінювання дошкільного освітнього середовища, які представлені у форматі рейтингових шкал. Отримані результати оцінювання є цінним ресурсом для поліпшення якості освітніх результатів педагогічних колективів у роботі з дітьми дошкільного віку. Наведено порівняльні характеристики методології оцінювання, експертизи рейтингових шкал ITERS (Шкала рейтингу середовища для немовлят / малюків), ECERS (Шкала рейтингу навколишнього середовища для дітей дошкільного віку), FCCERS (Шкала рейтингу середовища для догляду за дітьми у сім'ї) і SACERS (Шкала рейтингу середовища догляду за дітьми шкільного віку) у контексті субшкал, показників та індикаторів.

Рейтингові шкали (Rating Scale) призначені для оцінки якості процесу по догляду за дитиною раннього або дошкільного віку. За рейтинговою шкалою є можливість оцінити якість педагогічного процесу, якість взаємодії педагога і дитини, якість комунікації між дітьми, оцінити якість фізичної активності дитини у групі. ITERS (Infant/Toddler Environment Rating Scale) відображає шкалування потреб немовлят та дітей ясельного віку (до 36 місяців) та забезпечує основу для підвищення якості освітнього процесу. ITERS оцінює охорону здоров'я та безпеку дитини. Основні субшкали: простір і обстановка; особиста гігієна; мова і книги; заходи; взаємодія; програма. ECERS (Early Childhood Environment Rating Scales), як міжнародна методика, зосереджена на організаційно-педагогічних умовах розвитку дитини, комунікації дорослого з дитиною, індивідуалізації інтересів дітей у дошкільній групі. Якість освітнього процесу оцінюється у потенціях тілесно-фізичного, емоційного, соціального та інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку. ECERS містить сім субшкал: предметно-просторове середовище; нагляд і догляд за дітьми; мова і мислення; види активності; взаємодія; структурування програми; батьки і персонал. FCCERS (Family Child Care Environment Rating Scale), методика оцінки середовища для догляду за дітьми дошкільного віку у сім'ї на засадах сім субшкал. SACERS (School-Age Care Environment Rating Scale)